

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

The Implementation of Good Governance Principles in the Operation of the Officials in the Bangkok Metropolitan Land Office

วรินทร์ และสำราญ / Varintron Laesamran

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ / Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

E-mail: beer1_lee@hotmail.com

สุพัตรา จุณณะปิยะ / Supatra Chunnapiya

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ / Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

E-mail: fsocspc@ku.ac.th

วัลลภ รัฐนัตรานนท์ / Wonlop Rathachatranon

คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ / Faculty of Social Sciences, Kasetsart University, Thailand

E-mail: dr.wanlop@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร จำนวน 158 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์การผันแปร และการวิเคราะห์การจำแนกหมู่ โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยพบว่า ข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครมีการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานระดับมาก การทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน พื้นที่ปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วน ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และพบว่า ปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ส่วนลักษณะงานที่ปฏิบัติและ การให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากการสัมภาษณ์เชิงลึกสรุปได้ว่า ข้าราชการต้องยึดมั่นใน หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักในการทำงาน หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมเป็นหลักที่ควรคำนึงมากที่สุด เพราะการปฏิบัติงานที่มีคุณธรรม คือ การทำงานที่เสมอภาค เท่าเทียม ซื่อสัตย์ ไม่ทุจริต ประพฤติชอบ มีสำนึกในการเป็นคนดี

คำสำคัญ: หลักธรรมาภิบาล, ข้าราชการ, สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

Abstract

The objectives of this study are 1) to examine the level of the implement of good governance principles in the operation of the state officials of Bangkok Metropolitan Land Office 2) to explore factors that are related to the implementation of good governance principles to the work. The studied samples are 158 state officials of Bangkok Land Office. The data attained from the answers given by the samples are processed with computer statistical program. The statistics used for analyzing the data are percentages, means, standard deviations, results from the analysis of Variance ANOVA and the results from Multiple Classification Analysis: MCA). The acceptable statistical significance level is .05. The findings from this study reveal as follows; The state officials of Bangkok Metropolitan Land Office implement the good governance principles to their works at the high level. The results from the tests of the research hypotheses show that state officials' personal factors, namely, genders, ages, job positions and work areas, have no significant correlation to the implementation of the good governance principles to their works. As for the educational factor, wich have correlation to the state officials' implementation of the good governance principles to their works with the statistical significance level of.05 It is also found out that some factors that build up the good governance principles, namely, work experiences and understanding of the good governance principles, have no statistically significant correlation to the implementation of the good governance to works while the factors of the job nature and the understanding of the importance of good governance principles are correlated to the implementation of the good governance principles to works with the statistical significance was at the level of.05. From in-dept interviews conclude that the state officials must hold fast to Good Governance in six principles for work. Good Governance principles of virtue is should be consider the most because impartiality, honest, non corruption and realizing goodness.

Keywords: Good Governance Principles, State Official, Bangkok Metropolitan Land Office

บทนำ

คำว่า "ข้าราชการ"มีความหมายที่น่าภาคภูมิใจ กล่าวคือ หมายถึง ข้าของแผ่นดิน เป็นข้าราชการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ข้าราชการยังเป็นเสาหลักหนึ่งของระบบบริหารราชการแผ่นดิน ข้าราชการที่ทำงานดี มีพฤติกรรมดี เท่ากับเป็นการตอบสนองของแผ่นดิน หากข้าราชการทุกระดับนำหลัก "ธรรมาภิบาล " มาใช้ในการปฏิบัติงานก็จะทำให้ประเทศมีการพัฒนาไปในทางที่ดี และเกิดความเป็นธรรมในสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง

กรมที่ดินเป็นหน่วยงานหนึ่งของรัฐที่ได้เข้าร่วมเป็นหน่วยงานนำร่องโครงการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมเชิงจริยธรรมองค์กร ตามคำเชิญของสำนักงาน กพ. เพื่อศึกษากรอบแนวคิดในการจัดทำค่านิยมและวัฒนธรรมเชิงจริยธรรมในองค์กร โดยมีค่านิยมหลัก 6 ประการ ดังนี้ (กลุ่มคุ้มครองจริยธรรมกรมที่ดิน, 2557)

1. Accountability การตระหนักรู้ในบทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ข้าราชการกรมที่ดินควรมีสำนึกในบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ มีความรู้ ความสามารถในการทำงานและทำอย่างเต็มศักยภาพ กล้ารับผิดชอบต่อผลงานและการตัดสินใจของตนเอง โดยคำนึงความสำเร็จขององค์กรมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
2. Communication การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารและถ่ายทอดข้อมูลอย่างถูกต้อง ชัดเจน รวดเร็ว ทัวถึง และสื่อสารเชิงบวกโดยปราศจากอคติ รู้จักรับฟังและเห็นคุณค่าของความคิดที่แตกต่าง โดยปรับรูปแบบการสื่อสารให้เหมาะสมกับลักษณะผู้ฟังและสถานการณ์

3. Customer Service Oriented จิตสำนึกในการให้บริการประชาชนหรือผู้มาติดต่อยินดีให้บริการและช่วยเหลือประชาชนเสมือนญาติมิตร ให้ความเหมาะสมและมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี ให้บริการด้วยความรวดเร็ว เอาใจใส่ แม้จะอยู่นอกหน่วยงานที่ได้รับมอบหมาย

4. Ethic คุณธรรม จริยธรรม และความซื่อตรง ปฏิบัติงานอย่างซื่อสัตย์ สุจริต และโปร่งใส โดยหวังผลประโยชน์งานเป็นศูนย์กลาง ให้ความยุติธรรม ยึดมั่นในกฎระเบียบ วินัย ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยกล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

5. People Development and Learning การเรียนรู้และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในงานที่ได้รับผิดชอบ พัฒนาระบบการทำงานอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงความรู้ แนวคิดใหม่มาประยุกต์ใช้ในการทำงาน แล้วนำความคิดเห็นข้อเสนอแนะมาปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น

6. Teamwork การทำงานเป็นทีมให้ความร่วมมือ ช่วยกันแก้ปัญหา มีสำนึกในสัดส่วนงานและรับผิดชอบส่วนของตนเองอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพื่อความสำเร็จของทีม ให้ความไว้วางใจ เชื่อใจ เคารพในสถานะ บทบาทและให้เกียรติผู้ทำงานร่วมกันและให้กำลังใจกันสม่ำเสมอ

จากค่านิยมหลัก 6 ประการ ของกรมที่ดินที่กำหนดไว้นั้น จะเห็นได้ว่ามีความสอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาลซึ่งกรมที่ดินก็ได้มีความพยายามให้บุคลากรปฏิบัติงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อย่างไรก็ตามกรมที่ดินเป็นหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานหนึ่งที่ต้องทำหน้าที่บริการประชาชน โดยสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครและสาขาอีก 17 สาขามีหน้าที่ให้บริการประชาชนในด้านต่าง ๆ แตกต่างกันไปซึ่งต้องยอมรับว่าภารกิจของข้าราชการกรมที่ดินนั้นมีช่องทางให้ประพฤติตนผิดหลัก การเป็นข้าราชการที่ดี นำมาซึ่งความเสื่อมเสียต่อกรมที่ดินและตัวข้าราชการเอง จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยเป็นแนวทางในการปรับปรุงการบริหารจัดการให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการวิจัย

1. ด้านประชากร ศึกษาข้าราชการซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครและสาขา 17 แห่ง ซึ่งดำรงตำแหน่งนักวิชาการที่ดินชำนาญการ 107 คน เจ้าพนักงานที่ดินชำนาญงาน 73 คน และนายช่างรังวัดชำนาญงาน 82 คน รวมทั้งสิ้น 262 คน (ข้อมูลจาก กองการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบรรจุและแต่งตั้ง กรมที่ดิน วันที่ 15 ตุลาคม 2557)
2. ด้านเนื้อหา
 - 2.1 ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ มาใช้ในการปฏิบัติงานของข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า
 - 2.2 ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ปัจจัยด้านบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน พื้นที่ปฏิบัติงาน และปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล ได้แก่ ประสบการณ์ ลักษณะงาน ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล และการให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล

วิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการและอุปกรณ์ที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ซึ่งดำรงตำแหน่ง

นักวิชาการที่دينชำนาญการ เจ้าพนักงานที่دينชำนาญงานและนายช่างรังวัดชำนาญงาน ด้วยการนำข้าราชการสำนักงานที่دينกรุงเทพมหานครทั้งสามตำแหน่งมาคำนวณด้วยสูตรของ Yaman^๕ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สำหรับแบบสอบถามสร้างขึ้นจากแนวคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 4 ส่วน ประกอบด้วย แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ส่วนการสัมภาษณ์เชิงลึกได้ทำการสัมภาษณ์ข้าราชการสำนักงานที่دينกรุงเทพมหานคร สามตำแหน่งดังกล่าวจำนวน 6 คน แบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยแนวคำถามเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน รวมทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน

การทดสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาครั้งนี้ไปทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและทดสอบความเชื่อมั่น ดังนี้

1. การทดสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Validity) เป็นการหาความถูกต้องของแบบสอบถามในด้านสำนวนภาษาและกรอบแนวคิด โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมานั้นไปปรึกษาคณะกรรมการที่ปรึกษาทำการตรวจสอบความถูกต้องเชิงเนื้อหา และตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาครั้งนี้และเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขและดำเนินการขั้นต่อไป
2. การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try-out) กับข้าราชการที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักวิชาการที่دين ซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในสำนักงานที่دين สาขาบางกอกน้อย บางขุนเทียน และประเวศ สาขาละ 10 คน รวม 30 คน ระหว่างวันที่ 18-19 มีนาคม 2558 จากนั้น นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นเป็นรายข้อและรายด้าน (Item Analysis) และใช้วิธีการหาความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Method) โดยใช้สูตร Pearson Product Moment Coefficient) เชื่อมั่นด้วยวิธีการของ Cronbach สำหรับกรณีที่มีตั้งแต่ 2 คำตอบขึ้นไป เพื่อทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของมาตรวัดตัวแปรแต่ละตัว และใช้วิธีการของ Kuder Richardson (KR 20) ซึ่งผลวิเคราะห์ความเชื่อมั่นเป็นรายด้าน มีดังนี้
 - 2.1 ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลได้ ค่า KR -20 เท่ากับ.7401
 - 2.2 ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติโดยรวม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ.8880
 - 2.3 ด้านการให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล โดยรวม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ.8073
 - 2.4 ด้านการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน โดยรวม ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ.8090

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1. ร้อยละ ใช้สำหรับอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงานและพื้นที่ปฏิบัติงาน
2. ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ใช้อธิบายปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาลและการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน
3. การวิเคราะห์การผันแปร (Analysis of Variance: ANOVA) ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานและการวิเคราะห์จำแนกหมู่ (Multiple Classification: MCA) ใช้ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่เป็นตัวแปรอิสระและตัวแปรตามสำหรับค่าเฉลี่ยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดไว้ที่ระดับ .05

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล สุดจิต นิมิตรกุล (2545: 13-14) ได้นิยามความหมาย ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชน ครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มี

ความรู้รักสามัคคี และร่วมกันก่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือเป็น ภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึง ความ ยุติธรรม ความโปร่งใส และความร่วมมือร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญ ของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และการปกครอง แบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล สถาบันพระปกเกล้า (2547: 17-18) อธิบายว่าธรรมาภิบาล หรือ good governance หมายถึงหลักการบริหารจัดการที่ดี อันเกี่ยวข้องกับนโยบายของส่วนราชการและพฤติกรรมของบุคลากรในองค์การ สำหรับรัฐบาลไทย ใ้วางใจหลักของการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดี ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ได้แก่ 1) หลักนิติ ธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักสำนึกรับผิดชอบ และ 6) หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หมายถึงการตรากฎหมาย กฎ กติกาที่ถูกต้องเป็นธรรม การบังคับใช้เป็นไปตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้ คำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก

หลักคุณธรรม หมายถึงการยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเอง เพื่อให้มีความ ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริต

หลักความโปร่งใส หมายถึงสุจริตไม่คดโกง หรือมีความหายตรงกันข้ามกับการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นความหมายในเชิง บวก

หลักการมีส่วนร่วม หมายถึงการให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทางการเมืองและทางการบริหาร การตัดสินใจที่เกี่ยวกับการ จัดสรรทรัพยากร การให้ข้อมูลแก่ประชาชน การแสดงความคิดเห็น การให้คำปรึกษา การร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติงาน ร่วมควบคุมงานสาธารณะ

หลักสำนึกรับผิดชอบ หมายถึงการตระหนักในสิทธิหน้าที่ สำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจต่อปัญหา สาธารณะ ความกระตือรือร้นในการแก้ไขปัญหาสาธารณะ การเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าหาญที่ จะรับผิดชอบต่อการกระทำของตน

หลักความคุ้มค่า หมายถึงการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม ใช้อย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ แข่งขันได้ในเวทีระดับโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ ยั่งยืน โดยมุ่งประโยชน์สูงสุด

แนวคิดเกี่ยวกับตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ประสบการณ์ หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา และประสบการณ์ก็เป็นสิ่งที่มีคุณค่าในการ เรียนรู้ทุกๆ ด้าน ประสบการณ์แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) ประสบการณ์ตรง เป็นประสบการณ์ที่เราได้ปะทะหรือสัมผัส ด้วยตัวเองได้พบเอง กระทำเอง ได้ยินได้ฟังเอง 2) ประสบการณ์รอง หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า "ประสบการณ์ทางอ้อม" เป็นประสบการณ์ที่ได้รับจากการถ่ายทอดหรือรับรู้มาอีกทอดหนึ่ง (ซวาล แพรัตกุล, 2536: 18) ดังนั้น ประสบการณ์ ของข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยนี้ หมายถึง สิ่งที่เกิดหรือสิ่งที่ได้พบเห็นในงานโดยเกิด จากความจำ และสังเกต และเรียนรู้ขณะปฏิบัติงานทั้งจากสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครทั้ง 17 สาขาและภูมิภาค ต่างๆ โดยสังเขปเป็นประสบการณ์ จนเกิดความชำนาญ ซึ่งส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ หมายถึง คุณลักษณะของงานที่มีคุณสมบัติของงานแตกต่างกัน ครอบคลุมถึงความยากง่ายของ การทำงาน การใช้ทักษะต่างๆในการทำงาน ความมีอิสระในงาน อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ ความสำคัญของ งานซึ่งทั้งหมดนี้จะส่งผลตามาหลังจากการทำงานนั้นแล้ว (Hackman and Oldham, 1976: 250) สำหรับ ลักษณะงาน ของข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยนี้ นอกจากหมายถึงลักษณะงานดังกล่าวข้างต้นแล้วยัง รวมถึงลักษณะงานที่รับผิดชอบนั้นมีความเกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาล 6 หลัก มากน้อยเพียงใดด้วย

ความรู้ความเข้าใจ หมายถึง ความทรงจำในเรื่องราว ข้อเท็จจริงรายละเอียดต่างๆ และความสามารถในการจับ ใจความสำคัญของเรื่องราวต่างๆและนำมาดัดแปลง อธิบาย เปรียบเทียบในเรื่องนั้นๆ ได้อย่างมีเหตุผล ดังนั้นความรู้

ความเข้าใจจึงเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการนำความรู้ความเข้าใจไปใช้ในสถานการณ์จริงได้ตามขั้นตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ (จักรกริช ใจดี, 2542: 8-9) ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาล

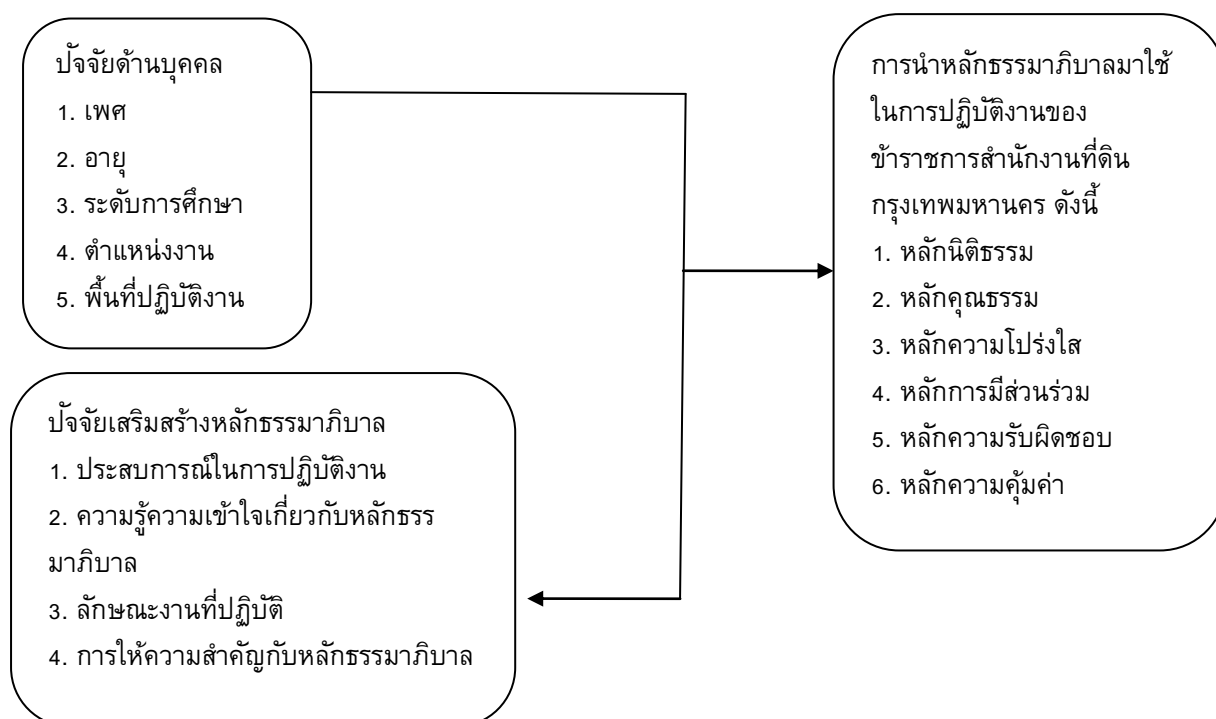
การให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล การวิจัยนี้ นอกจากให้ความสนใจเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจของข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครแล้ว ยังสนใจศึกษาว่าข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร มีจุดมุ่งหมายหรือความคาดหวังต่อหลักธรรมาภิบาลแต่ละหลักมากน้อยเพียงใดอีกด้วย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

ปัจจัยด้านบุคคล ปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย มีอายุเฉลี่ยที่ 44.7 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีตำแหน่งเป็นนักวิชาการที่ดินชำนาญงาน และมีพื้นที่ปฏิบัติงานในพื้นที่กรุงเทพมหานครชั้นนอก

ปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 25 ปีขึ้นไป มากที่สุด และมีประสบการณ์ต่ำกว่า 4 ปี น้อยที่สุด

ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ระดับมาก โดยมีความรู้ความเข้าใจว่า ประชาชนมีสิทธิยื่นคำร้องขอข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง มากที่สุด และการปฏิบัติที่เกินกว่ากฎหมายกำหนดเป็นการขัดหลักคุณธรรม น้อยที่สุด

ลักษณะงานที่ปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะงานที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลโดยรวม ระดับมาก โดยเกี่ยวข้องกับหลักนิติธรรม มากที่สุด และหลักการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด

การให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับหลักคุณธรรม มากที่สุด และหลักความคุ้มค่า น้อยที่สุด

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน กลุ่มตัวอย่างนำหลักคุณธรรม มาใช้ในการปฏิบัติงาน มากที่สุด ส่วนหลักความคุ้มค่า นำมาใช้ในการปฏิบัติงาน น้อยที่สุด

ผลการทดสอบสมมติฐาน

ปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า ระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วน เพศ อายุ ตำแหน่งงานและพื้นที่ปฏิบัติงานไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล พบว่า ลักษณะงานที่ปฏิบัติและการให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ส่วนประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน

ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ความเห็นว่า ข้าราชการต้องยึดมั่นใน หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลักในการทำงาน หลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรมเป็นหลักที่ควรคำนึงมากที่สุด เพราะการปฏิบัติงานที่มีคุณธรรม คือ การทำงานที่เสมอภาค เท่าเทียม ซื่อสัตย์ ไม่ทุจริต ประพฤติชอบ มีสำนึกในการเป็นคนดี คิดดี ทำดี

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้ตอบแบบสอบถาม มีผู้ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม 27 คน ส่วนใหญ่ได้กล่าวถึงการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานว่าหลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 หลัก คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า มาใช้ได้ทั้งหมด จะทำให้องค์กรของรัฐมีความก้าวหน้า มีประสิทธิภาพ สร้างความพึงพอใจให้กับราษฎร และในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่องาน สิ่งที่ต้องปฏิบัติคือต้องยึดถือกฎหมายอย่างเคร่งครัดและปฏิบัติโดยนักรัฐศาสตร์มาใช้ในการทำงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล

ประสบการณ์ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร แม้จะมีประสบการณ์มากน้อยต่างกัน ก็ต้องนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จำนงค์ นาหนองตูม (2550) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารของ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต ขอนแก่น พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความเห็นเกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาล ไม่แตกต่างกัน

ความรู้ความเข้าใจของกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะ ข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครต้องปฏิบัติตามวินัยข้าราชการ และปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใสและซื่อสัตย์ ดังนั้น ไม่ว่าจะมีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลมากหรือน้อยก็ไม่ได้ทำให้ความคิดเห็นแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นพพล สุรนครินทร์ (2547: 109) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามทัศนะของประชาชน จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาปรับใช้

ลักษณะงานของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะ งานแต่ละหน้าที่ของกลุ่มตัวอย่างนั้น เป็นงานที่ต้องให้บริการกับประชาชนโดยตรงจึงต้องปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฐาปนา กัลป์ฤกษ์ (2554) ได้ศึกษาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมา

ภบาลของบุคลากร ศูนย์บริการทางวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร ศูนย์บริการทางวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อยู่ในระดับมาก

การให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล กลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์กับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน อาจเป็นเพราะเมื่อข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่โดยตรงในการให้บริการประชาชน ย่อมมองเห็นถึงความสำคัญของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิรินาถ นันทวัฒน์ภริย์ (2547) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลอำเภอเมืองลำพูน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลต่อการบริหารสถานศึกษา

การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของกลุ่มตัวอย่าง มีการนำหลักคุณธรรมมาใช้ในการปฏิบัติงานมากที่สุด อาจเป็นเพราะหลักคุณธรรมถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการปฏิบัติงาน กล่าวคือต้องปฏิบัติงานด้วยความถูกต้อง ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย

ข้อเสนอแนะ

ปัจจัยเสริมสร้างหลักธรรมาภิบาล

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด คือ การปฏิบัติงานที่เกินกว่ากฎหมายกำหนดเป็นการขัดหลักคุณธรรม ซึ่งเป็นการเข้าใจคลาดเคลื่อน ที่ถูกต้องคือการปฏิบัติงานที่ขัดต่อหลักนิติธรรมคือการปฏิบัติงานที่เกินกว่ากฎหมายกำหนด ดังนั้นกรมที่ดินจึงควรให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องนี้แก่ข้าราชการให้ถูกต้อง โดยผ่านสื่อต่างๆ ของกรมที่ดิน
 2. ลักษณะงานที่ปฏิบัติ ข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครมีความเห็นว่าลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความเกี่ยวข้องกับหลักการมีส่วนร่วม น้อยที่สุด ดังนั้นกรมที่ดินจึงควรเสริมสร้างให้ข้าราชการตระหนักถึง การมีส่วนร่วม แม้ว่าข้าราชการสำนักงานที่ดินปฏิบัติงานในพื้นที่เป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ก็เป็นผู้มีประสบการณ์จึงควรมีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะ และร่วมวางแผนแก่งานที่รับผิดชอบด้วย
 3. การให้ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการสำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานครให้ความสำคัญกับหลักความคุ้มค่า น้อยที่สุด ดังนั้น กรมที่ดินจึงควรเสริมสร้างให้ข้าราชการตระหนักถึงการใช้จ่ายทรัพยากรที่มีจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุด อันจะเป็นผลดีแก่องค์กรและประเทศชาติ
- ข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ข้าราชการที่ให้สัมภาษณ์เชิงลึกได้กล่าวถึงการเรียกรับสินบนจากประชาชน มีการวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ตำแหน่งหน้าที่การงาน มีการเลือกปฏิบัติ ซึ่งถือว่าข้าราชการได้ใช้อำนาจไปในทางที่ผิด ถือเป็นการทำงานที่ขัดต่อหลักธรรมาภิบาล กรมที่ดินจึงควรจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างหลักคุณธรรม เช่นการให้รางวัลและเผยแพร่ผลงานผ่านสื่อต่างๆ แก่ข้าราชการที่ประพฤติตนดีเด่น

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรมกรมที่ดิน. 2557. โครงการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมเชิงจริยธรรมในองค์กร. กรุงเทพฯ: กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย.
- กองการเจ้าหน้าที่ ฝ่ายบรรจุและแต่งตั้ง กรมที่ดิน. 2557. อัตรากำลังข้าราชการ สำนักงานที่ดินกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพฯ: กรมที่ดิน กระทรวงมหาดไทย.
- จักรกริช ใจดี. 2542. ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- จำนง นาหนองตูม. 2550. การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิบัติงานของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต ขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- ชวาล แพรัตกุล. 2536. **เทคนิคการวัดผล**. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฐาปนา กัลป์ฤกษ์. 2554. **การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**.รายงานการวิจัยสหกิจศึกษา สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นพพล สุรนัดรินทร์.2547. **การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์การบริหารส่วนตำบลตามที่ดินของประชาชน จังหวัด เชียงใหม่**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรศักดิ์ สุวรรณโณ. 2545. **ธรรมาภิบาล การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม**. กรุงเทพฯ: หน้าฝน.
- พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546.**
- ศรินารถ นันทวัฒน์ภิรมย์. 2547. **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาลอำเภอเมืองลำพูน**. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Hackman, J. and Oldham, G. 1976 "Motivation through the Design to work: Test of a theory." **Organizational Behavior and Human Performance** 16 (2): 250-279.